

Ćwiczenia słuchowe – rozwijanie percepcji słuchowej

Zaburzenia percepcji słuchowej u dzieci w wieku szkolnym, mogą być symptomatyczne dla dysleksji typu słuchowego. Aby zminimalizować ryzyko wystąpienia trudności w tym zakresie, warto ćwiczyć z dzieckiem – należy przy tym pamiętać, aby ćwiczenia te nie były dla niego męczące i nadmiernie obciążające.

Oto propozycje ćwiczeń:

1. Odtwarzanie struktur dźwiękowych

- wystukiwanie rytmu (wcześniej zaprezentowanego przez rodzica, np. dwa uderzenia o stół - trzy kłaśnięcia - dwa tupnięcia. Prezentowany rytm powinien być dostosowany do możliwości dziecka – zaczynamy od prostych, stopniowo zwiększając stopień trudności);
- wykłaskiwanie rytmu na podstawie ustalonego wcześniej schematu graficznego (np. kwadrat = tupanie, trójkąt = klaskanie, koło = uderzenie rękami o nogi, rodzic układa figury w określony sposób, a dziecko musi odtworzyć rytm zgodnie z ustaloną zasadą – jaka figura odpowiada jakiemu dźwiękowi. Ważne: stopniowanie trudności – najpierw 3 figury, a potem 6, 9).

2. **Śpiewanie/powtarzanie wyrazów podanych przez rodzica** najpierw dwa trzy wyrazy, potem coraz więcej (np. kot – sanki – stół).

3. Różnicowanie dźwięków z najbliższego otoczenia

- nazywanie ich i naśladowanie
- rozpoznawanie osób po głosie (można wcześniej nagrać głos osób z otoczenia dziecka – mamy, taty, babci, zadaniem dziecka jest rozpoznać, do kogo należy prezentowany głos);
- łączenie dźwięku z obrazkiem – np. czajnik (zdjęcie czajnika, konkretny przedmiot) z zaprezentowanym dźwiękiem (np. puszczonej z płyty);
- zabawa „Co słyszę?” – rodzic chowa się i prezentuje jakiś dźwięk (z otoczenia dziecka, np. szczekanie psa), zadaniem dziecka jest odgadnąć jaki to dźwięk.

4. **Podział zdań na wyrazy** i wyrazów na sylaby (wyrazy dwusylabowe, wyrazy trzysylabowe, wyrazy wielosylabowe)

5. Łączenie sylab w wyrazy

- *Jaki to będzie wyraz, kiedy powiem pił-ka? A kiedy powiem sa-mo-lot?* Najpierw wyrazy składające się z 3 sylab, potem coraz trudniejsze.

6. Wyodrębnianie pierwszej głoski

- *Co słyszysz na początku wyrazu Ania/UI/Ewa itp.* Najpierw dziecko powinno opanować wyróżnianie samogłosek, a potem spółgłosek na początku wyrazu (biurko, samochód itp.)

7. **Różnicowanie wyrazów** podobnie brzmiących np. półka-bułka, kosa-koza

8. **Zabawa w dobieranie wyrazów** na określoną głoskę, tworzenie ciągów wyrazowych - („Teraz będziemy mówić wyrazy na literę a” itp.)

9. Łączenie głosek w wyrazy

 dzielenie wyrazów na głoski

- *Jaki to wyraz kiedy mówię m-a-m-a?*
- *Jakie głoski słyszysz w wyrazie domek – przegłosuj*

10. Segregowanie wyrazów wg ilości sylab, głosek

rodzic przygotowuje karteczki z różnymi wyrazami (nazwy zwierząt, owoców itp., jeden wyraz na jednej karteczce. Zadaniem dziecka jest przeczytać głośno każdy wyraz, podzielić go na sylaby lub głoski, a następnie przyporządkować do określonej grupy, np. grupy zielonej („Na zielonej karcie połóż te wyrazy, które mają trzy sylaby, a na żółtej te, które mają cztery sylaby”)

11. **Szukanie ukrytych wyrazów w innych wyrazach** np. ser-ce, gra-bie (rodzic wypowiada te wyrazy, a zadaniem dziecka jest „znalezienie” innego wyrazu w prezentowanym).

12. Wspólne układanie i nauka rymowanek

uzupełnianie słów w znanych rymowankach, np. lata osa koło, śnieżek prószy marzną Można również wesoło układać rymowanki o członkach rodziny, a następnie uczyć się ich wraz z dzieckiem na pamięć.

13. Ćwiczenie pamięci słuchowej

rodzic prezentuje dziecku ciąg cyfr, wyrazów (np. owoców), zadaniem dziecka jest zapamiętać te elementy i odtworzyć w kolejności podanej przez rodzica (na początek trzy, cztery elementy, stopniowo coraz więcej).

14. Wspólna nauka piosenek, wierszyków, tekstów

można przygotować krótki teatrzyk, występ dla pozostałych członków rodziny. Występ przed babcią i dziadkiem i wypowiedzenie z pamięci wierszyka, układanie rymowanek, wyszukiwanie w otoczeniu wyrazów zaczynających się na literkę „p” – nauka może być świetną zabawą!

15. Wspólne czytanie

Źródło: A. Janeczek –Romanowska; 15 pomysłów na doskonalenie percepcji słuchowej, w

<https://www.babyboom.pl/przedszkolak/cwiczenia/15-pomyslow-na-doskonalenie-percepcji-sluchowej-dziecka>, dostęp: 27 czerwca 2019

PRZYKŁADY ZABAW SŁUCHOWYCH

„Różne dźwięki”

Prowadzący pokazuje dziecku różne przedmioty (np. słoik, kubek, garnek, książkę, butelkę), po czym uderza w nie pałeczką. Dziecko słucha dźwięków, a następnie zamyka oczy. Prowadzący ponownie uderza pałeczką w wybrane rekwizyty, a dziecko odgaduje ich nazwę.

„Zrób, gdy usłyszysz”

Umawiamy się z dzieckiem, jakie ruchy ma wykonać słysząc ustalone sygnały dźwiękowe, np. na jedno klaśnięcie – przysiad, na dwa klaśnięcia – podskok, odgłos spadającej książki na podłogę – kładzenie rąk na głowie.

„Woreczek z literami”

Prowadzący wkłada do woreczka szablon liter. Dziecko losuje literę, głośno ją odczytuje i wymyśla jak najwięcej wyrazów zaczynających się głoską odpowiadającej wylosowanej literze.

„Wizyta mieszkańców innej planety”

Prowadzący zabawę mówi, że w pewnym mieście pojawili się mieszkańcy innej planety. Bardzo spodobał im się język, którym porozumiewają się ludzie, więc postanowili zapamiętać jak najwięcej wyrazów. Podczas nauki okazało się, że nie mogą sobie przypomnieć sylab, którymi rozpoczynają się wyrazy. Zadaniem dzieci jest podpowiedzieć im pierwsze sylaby, np. (sto)lik, (dy)wan, (ta)blica, (ze)zeszyt.

„Urodziny u Balbiny”

Prowadzący wypowiada początek zdania: *Na urodziny Balbiny kupimy ...* Dziecko uzupełnia zdanie nazwą prezentu, a kolejna osoba powtarza zdanie od początku, wymieniając nazwę prezentu poprzednika i dodając swoją. Zabawa trwa do momentu, aż któryś z uczestników pomyli się podczas wymieniań prezentów.

Źródło: Anna Tońska-Mrowiec, Iwona Pojmał – *Zabawy słuchowe. Ćwiczenia dla uczniów klas 0 i I-III*, Wydawnictwo Harmonia.

Przydatne linki:

<http://www.math.uni.wroc.pl/~elakalin/l%20etap%20terapii%20pedagogicznej%20percepcja%20sluchowa%20obrazki.pdf>

http://www.poradnia.piaseczno.pl/web_documents/d_wi_8482_ki_marze_8222_poradnik.pdf

<https://neuroflow.pl/blog/dla-rodzicow/29-zabawy-i-cwiczenia-rozwijajace-sluch-i-uwage-sluchowa-dziecka>

<https://www.logopediapraktyczna.pl/kto-to-mowi-cwiczenia-sluchowe-dla-dzieci/>

<https://www.szkolneinspiracje.pl/gloskowanie-rozwijanie-sluchu-fonematycznego-cz-1/>